

Lykkeridderen steg til hest

Dansk Psykolog Forenings formand åbnede Årsmøde 2011 med at placere lykkeridderen i en historisk ramme. Groet ud af et antiautoritært opgør, men forvrænget til ren egoisme

Der ligger måske et paradoks i, at vi er så mange samlet til Årsmøde 2011, når vi samtidig erindrer, at en af vores tids udfordringer er, at fællesskabet svinder ind og får mindre betydning. Vi bliver mere og mere optaget af at realisere os selv for vores *egen* skyld og med os selv i centrum. De store fortællingers tid er ovre, og man er selv ansvarlig for at finde eller opfinde sin identitet.

Der er enighed blandt sociologer og andre samfundsforskere om, at den nuværende samfundsudvikling fremelsker vidtgående individualisering, der nemt sprogligt bliver omfattet med ordet *lykkeridder*.

Lykkeridderen er helt på egen boldgade. Hun eller han skal selv og alene vælge livsanskuelse, partner, profession og personlig stil ud fra stadig mere flydende og vage begrænsninger. Tidligere var størrelser som, hvem man hører sammen med, og hvad man kan tillade sig, i højere grad end nu givet gennem materielle, sociale og normative begrænsninger, som var forbundet med vores individs klasse, stand, etnicitet og køn.

Historisk kan man se opprioriteringen af enkeltindividers muligheder for at realisere sig selv som en del af et helt nødvendigt opgør med førmoderne samfundsformer, der rummede massive begrænsninger af den individuelle frihed. Inden for

psykologien blev denne udvikling blandt andet begrebsliggjort af Maslow med hans teori om det selvaktualiserende menneske. Maslow betragtede selvaktualiseringsbehovet som det mest betydelige menneskelige behov og som drivkraften i ethvert individs vækst og udvikling.

Først gav projektet mening

Hvordan ser idealet om det selvrealiserende menneske så ud i dagens postmoderne samfund?

Det menneske er først og fremmest individualist. Han er original, stærk, autonom og selvstændig. Han er desuden legende, kreativ, impulsiv og spontan. Og han lytter til sine følelser og behov og følger sin intuition. Han lever i nuet, er modig og ikke bange for at tage chancer. Han søger oplevelser og vækst. Han er initiativrig og handlekraftig. Han er *ikke* konform, autoritetstro og svag. Han er *ikke* kedelig og stagneret. Han bekymrer sig hverken om fortid eller fremtid, og han er *ikke* optaget af, hvad andre tænker om ham.

Kort sagt, hans store interesse i livet er intet ringere end "his majesty – himself".

Lykkeridderen steg til hest i lyset af efterkrigstidens og den kolde krigs snærende normative orienteringer, hvor den offentlige mening var vigtigst. Vi bød ham velkommen og kaldte det for det antiautoritære opgør, hvor oplevelse var evidens, som blandt andre Ronald D. Laing skrev.

Det gav mening at gøre op med forstokket og dumstædig stivhed. Men lykkeridderen fortsatte, uden at bemærke det, i strakt galop ind i det postmoderne samfund, stadig vildt fægtende, uden at erkende, at han allerede for længst havde sejret. Normløsheden var allerede blevet en realitet.

Og nu blev projektet med selvrealisering til ren egoisme, hvor normalmennesket finder det helt legitimt at destruere en-

hver, der kommer på tværs af hans vej. Et samfund og en kultur, hvor det er efterstræbelsesværdigt på tv at demonstrere, at man absolut ingenting kan præstere.

At få styr på livet

Årsmøde 2011 tematiserer aspekter af den individualistiske og selvrealiserende tilgang til livet.

Vi vil fx se belystning af børns udvikling under en opvækst, præget af individualisering og forestillingen om det lidelsesfrie liv. En forestilling, som også farver arbejdet i det terapeutiske rum. Vanskeligheder i forhold til det sociale fællesskab tematiseres både i forhold til personlighedsforstyrrelser og i forhold til arbejdslivet på medarbejder- og lederside. At leve med lidelsen er også et tema, der bliver taget op på årsmødet.

Vi kommer aldrig til at kunne rulle udviklingen tilbage. Men vi kan få mere styr på livet gennem en nøgtern forståelse af både fællesskab og egenskab. Og med de rigtige begreber kan vi begribe nok til selv og sammen at kunne gribe ind og forme livet. ■

Roal Ulrichsen, formand

